

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри фінансового менеджменту,
протокол № 1 від "27" серпня 2020 р.

Зав. кафедри _____ Ситник Н. С.
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

**КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ВЕДЕННЯ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ»**

*Дисципліна вільного вибору студента.
Цикл загальної (гуманітарної та соціально-економічної) підготовки*

освітній ступінь: _____ бакалавр _____

**КАФЕДРА
ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ**

Укладач:

Попович Д. В., доцент кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н, доцент

ЛЬВІВ 2020

Конспект лекції № 1

Тема № 1. ОРГАНІЗАЦІЯ СТВОРЕННЯ БІЗНЕСУ

(назва теми відповідно до РПНД)

Міжпредметні зв'язки дисципліна «Основи ведення сучасного бізнесу» базується на вивченні таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Основи права», які дають можливість сформулювати основи знань про підприємництво. Одночасно «Основи ведення сучасного бізнесу» є базою для глибокого вивчення таких дисциплін як «Фінанси», «Економіка підприємства», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва», «Інвестування», «Страховання», «Маркетинг», «Менеджмент», «Податкова система», «Митна справа» тощо.

Мета лекції сформувати у студентів комплекс знань з основних категорій сучасного бізнесу, підприємництва та ринкового середовища

План лекції (навчальні питання):

1. Суть понять «бізнес» та «підприємництво» - історичний екскурс.
2. Принципи та ознаки підприємництва.
3. Підприємницьке середовище в Україні та світі.

Опорні поняття:

Підприємництво, бізнес, власник, підприємець, ринкове середовище, принципи та функції підприємництва

Інформаційні джерела:

Законодавчі та нормативні акти: Господарський кодекс України.

Основна та допоміжна література:

1. Алієва-Барановська В. М. Глобальний бізнес : навч. посіб. / В. М. Алієва-Барановська. – К. : Ліра-К, 2013. – 560 с.
2. Гой І. В. Підприємництво : навч. посіб. / І. В. Гой. – К. : ЦУЛ, 2013. – 368 с.
3. Калина А. В. Державна політика розвитку підприємництва в Україні / А. В. Калина. – К. : Патерик, 2014. – 498 с.
4. Мельников А. М. Основи організації бізнесу : навч. посіб. / за заг. ред. А. М. Мельникова [А. М. Мельников, О. А. Коваленко, Н. Б. Пундяк] – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 200 с.
5. Фінанси бізнесу / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д. В., Сич О. А. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 432 с.
6. Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства / Л. А. Швайка. – К. : Ліра-К, 2014. – 268 с.
7. Шпак Н. О. Економічна стабільність суб'єктів господарювання в умовах хаотичного розвитку національної економіки України : навч. посіб. / Н. О. Шпак – К. : Ліра-К, 2015. – 288 с.

Інтернет ресурси: Портал ідей для бізнесу <http://franchising.ua/osnovi-biznesu/>
Економічна правда <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/08/24/628351/>

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції роздатковий матеріал у викладача

Питання студентам для контролю знань

1. Чи можливий бізнес в умовах командної системи?
2. Чому приватна власність є необхідною умовою бізнесу?
3. Чи тотожні поняття «бізнес» і «підприємництво»?
4. Що таке підприємництво?
5. Чи тотожні поняття «підприємець» і «власник»?
6. Якими якостями повинен володіти підприємець. Чи кожна людина може бути підприємцем?
7. Що є метою бізнесу?
8. Чи повинні бути обмеження підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки? Якщо так, то які?
9. Назвіть коло осіб, яким заборонено займатися підприємницькою діяльністю.
10. Роль бізнесу в сучасній економіці? Сформулюйте за пунктами.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись *Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі №1 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі №1*

Конспект лекції № 2

Тема № 2. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ

(назва теми відповідно до РПНД)

Міжпредметні зв'язки дисципліна «Основи ведення сучасного бізнесу» базується на вивченні таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Основи права», які дають можливість сформувати основи знань про підприємництво. Одночасно «Основи ведення сучасного бізнесу» є базою для глибокого вивчення таких дисциплін як «Фінанси», «Економіка підприємства», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва», «Інвестування», «Страховання», «Маркетинг», «Менеджмент», «Податкова система», «Митна справа» тощо.

Мета лекції сформувати у студентів комплекс знань з форм організації бізнесу, ліцензування та легалізації бізнесу.

План лекції (навчальні питання):

1. Підприємство як основа архітектури бізнесу.
2. Об'єднання підприємств та господарські товариства.
3. Організаційно-правові форми бізнесу.

Опорні поняття:

Акціонерне товариство, казенне підприємство, корпорація, одноосібне володіння, партнерство, повне товариство, підприємство, товариство з додатковою відповідальністю, товариство з обмеженою відповідальністю.

Інформаційні джерела:

Законодавчі та нормативні акти: Господарський кодекс України.

Основна та допоміжна література:

1. Гой І. В. Підприємництво : навч. посіб. / І. В. Гой. – К. : ЦУЛ, 2013. – 368 с.
2. Варналій З. С. Основи підприємництва: Навч. посібн. – 3-тє вид., випр. і доп. / Варналій З. С. – К: Знання, 2006. – 330 с.
3. Мельников А. М. Основи організації бізнесу : навч. посіб. / за заг. ред. А. М. Мельникова [А. М. Мельников, О. А. Коваленко, Н. Б. Пундяк] – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 200 с.
4. Сизоненко В. О. Підприємництво. Підручник / Сизоненко В. О. – К: Вікар, 1999. – 435 с.
5. Фінанси бізнесу / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д. В., Сич О. А. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 432 с.
6. Цигилик І. І. Основи підприємництва. Навч. посібн. / Цигилик І. І., Паневник, Т. М., Криховецька З. М. – К: Центр навчальної літератури, 2005. – 240 с.
7. Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства / Л. А. Швайка. – К. : Ліра-К, 2014. – 268 с.

Інтернет ресурси: Портал ідей для бізнесу <http://franchising.ua/osnovi-biznesu/>

Економічна правда <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/>

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції роздатковий матеріал у викладача

Питання студентам для контролю знань

1. Види підприємств за класифікаційними ознаками.
2. Які ознаки характеризують підприємство?
3. На які основні етапи підрозділяється логіка процесу утворення власної справи?
4. У чому полягає сутність розробки концепції бізнесу?
5. Які основні проблеми повинен розв'язати підприємець при розробці концепції власного бізнесу?
6. У чому полягає сутність підприємницької ідеї?
7. Які найважливіші елементи підприємницької ідеї?
8. Які основні джерела підприємницької ідеї?
9. Які основні чинники і чому впливають на вибір сфери підприємницької діяльності?
10. Яких основних принципів необхідно дотримуватись при створенні власних підприємств.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись *Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі №2 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі №2*

Конспект лекції № 3

Тема № 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІЗНЕСУ

(назва теми відповідно до РПНД)

Міжпредметні зв'язки дисципліна «Основи ведення сучасного бізнесу» базується на вивченні таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Основи права», які дають можливість сформувати основи знань про підприємництво. Одночасно «Основи ведення сучасного бізнесу» є базою для глибокого вивчення таких дисциплін як «Фінанси», «Економіка підприємства», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва», «Інвестування», «Страховання», «Маркетинг», «Менеджмент», «Податкова система», «Митна справа» тощо.

Мета лекції сформувати у студентів комплекс знань з фінансування бізнесу, оцінки джерел фінансування та вибору виду кредитування.

План лекції (навчальні питання):

1. Організація фінансування бізнесу.
2. Організація фінансового обслуговування бізнесу.
3. Кредитування бізнесу.

Опорні поняття:

Державний кредит, інвестиційні операції банку, комерційний кредит, кредитні операції банку, лізинговий кредит, обігові виробничі фонди, основні виробничі фонди

Інформаційні джерела:

Законодавчі та нормативні акти: Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України.

Основна та допоміжна література:

1. Гриньова В. М. Фінанси підприємств. Навч. посібн. / Гриньова В. М. – Харків: ХДЕУ, 2001. – 168 с.
2. Економічне управління підприємством : навч. посіб. / за ред. Н. М. Євдокимової. – К. : КНЕУ, 2011. – 327 с.
3. Кікіб О. М. Теорія бізнесу: навч. посіб. / О. М. Кікіб, К. В. Белоусов. – К. : Алерта, 2012. – 256 с.
4. Круш П. В. Основи підприємництва : навч. посіб. / П. В. Круш, В. І. Подвігіна. – К. : КНТ, 2009. – 64с.
5. Маслак О. І. Економіка промислового підприємства : навч. посіб. / О. І. Маслак, Л. Д. Воробйов. – К. : ЦУЛ, 2011. – 172 с.
6. Мельников А. М. Основи організації бізнесу : навч. посіб. / за заг. ред. А. М. Мельникова [А. М. Мельников, О. А. Коваленко, Н. Б. Пундяк] – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 200 с.
7. Фінанси бізнесу / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д. В., Сич О. А. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 432 с.
8. Фінанси малого бізнесу : навч. посіб. / А. А. Фастовець, І. В. Фисун. – К. : Кондор, 2013. – 302 с.
9. Фінанси підприємств. Навч. посібн. / Поддєрьогін А. М. – К.: КНЕУ, 2000. – 460 с.

Інтернет ресурси: Державна служба статистики України: www.ukrstat.gov.ua

Міністерство фінансів України: www.minfin.gov.ua

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: www.me.gov.ua

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції роздатковий матеріал у викладача

Питання студентам для контролю знань

1. Між якими суб'єктами бізнесу виникають фінансові відносини?
2. Принципи організації фінансування бізнесу.
3. Фінансові ресурси бізнесу та джерела їх формування.
4. Розгляньте на прикладі – чому прибуток не використовується як основний показник підприємницької діяльності фірми?
5. Що таке вартість фірми?
6. Охарактеризуйте методи визначення вартості фірми.
7. Що таке грошовий потік?
8. Які види кредитування ви знаєте?
9. Як обрати джерела фінансування бізнесу?
10. Венчурне фінансування бізнесу.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись *Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх*

проведення по темі №3 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі №3

Конспект лекції № 4

Тема № 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФРАСТРУКТУРИ БІЗНЕСУ

(назва теми відповідно до РПНД)

Міжпредметні зв'язки дисципліна «Основи ведення сучасного бізнесу» базується на вивченні таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Основи права», які дають можливість сформувати основи знань про підприємництво. Одночасно «Основи ведення сучасного бізнесу» є базою для глибокого вивчення таких дисциплін як «Фінанси», «Економіка підприємства», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва», «Інвестування», «Страховання», «Маркетинг», «Менеджмент», «Податкова система», «Митна справа» тощо.

Мета лекції створення уявлення про механізм забезпечення функціонування бізнесу.

План лекції (навчальні питання):

1. Елементи інфраструктури бізнесу.
2. Організація банківської інфраструктури бізнесу.
3. Біржова інфраструктура в бізнесі.
4. Митна та податкова системи в інфраструктурі бізнесу.

Опорні поняття:

Біржа, біржові брокери, емісійний банк, інфраструктура, комерційний банк, митниця, податкова система, податок, транзит, мито.

Інформаційні джерела:

Законодавчі та нормативні акти: Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України.

Основна та допоміжна література:

1. Алієва-Барановська В. М. Глобальний бізнес : навч. посіб. / В. М. Алієва-Барановська. – К. : Ліра-К, 2013. – 560 с.
2. Бабій Л. Конкуренція у міжнародному бізнесі : навч. посіб. / Л. Бабій. – К. : Університет економіки та права «КРОК», 2010. – 152 с.
3. Бабій Л. Стратегії європейських компаній на світових ринках : навч. посіб. / Л. Бабій. – К. : Університет економіки та права «КРОК», 2010. – 124 с.
4. Балабанова Л. В. Маркетинг : Підручник / Л. В. Балабанова. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2011. – 543 с.
5. Економічне управління підприємством : навч. посіб. / за ред. Н. М. Євдокимової. – К. : КНЕУ, 2011. – 327 с.
6. Захарчин Г. М. Основи підприємництва : навч. посіб. / Г. М. Захарчин – К. : Знання, 2008. – 437 с.
7. Фінанси бізнесу / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д. В., Сич О. А. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 432 с.
8. Фомішина В. М. Основи бізнесу : навч. посіб. / В. М. Фомішина, С. І. Чеботар. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 384с.
9. Цигилик І. І. Основи підприємництва : навч. посіб. / І. І. Цигилик, Т. М. Паневник, З. М. Криховецька. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 240 с.

Інтернет ресурси: Міністерство фінансів України: www.minfin.gov.ua

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: www.me.gov.ua

Комітет з питань промислової політики та підприємництва: www.komprompol.rada.gov.ua

Торгово-промислова палата України: www.ucei.org.ua

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції роздатковий матеріал у викладача

Питання студентам для контролю знань

1. Що таке інфраструктура бізнесу та її елементи?
2. Яка роль банківської системи в ринковій економіці?
3. Які істотні ознаки банків?
4. Поняття біржі та її види?
5. Види операцій на товарній біржі.
6. Поняття митниці та види митних платежів.
7. Основні загальнодержавні та місцеві податки і збори.
8. Яка відмінність між прямим та непрямим оподаткуванням?
9. Як обрати форму ведення бізнесу залежно від оподаткування?

10. Мінімізація оподаткування.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись *Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 4 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі №4*

Конспект лекції № 5

Тема № 5. ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У БІЗНЕСІ

(назва теми відповідно до РПНД)

Міжпредметні зв'язки дисципліна «Основи ведення сучасного бізнесу» базується на вивченні таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Основи права», які дають можливість сформувати основи знань про підприємництво. Одночасно «Основи ведення сучасного бізнесу» є базою для глибокого вивчення таких дисциплін як «Фінанси», «Економіка підприємства», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва», «Інвестування», «Страховання», «Маркетинг», «Менеджмент», «Податкова система», «Митна справа» тощо.

Мета лекції ознайомлення із принципами роботи з найманими працівниками, методами стимулювання їх праці.

План лекції (навчальні питання):

1. Підходи до управління персоналом.
2. Системи зв'язків із громадськістю.
3. Стимулювання праці найманих працівників у бізнесі.

Опорні поняття:

Американська школа управління, відрядна оплата праці, додаткова заробітна плата, матеріальне стимулювання праці, моральне стимулювання праці, мотиваційні фактор, основна заробітна плата, погодинна оплата праці, система зв'язків з громадськістю, соціальні потреби, фізіологічні потреби, японська школа управління

Інформаційні джерела:

Законодавчі та нормативні акти: Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України.

Основна та допоміжна література:

1. Пілецька Л. С. Психологія бізнесу: довідково-методичний посіб. / Л. С. Пілецька – Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2007. – 150с.
2. Цигилик І. І. Основи підприємництва : навч. посіб. / І. І. Цигилик, Т. М. Паневник, 3. М. Криховецька. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 240 с.
3. Кікіб О. М. Теорія бізнесу: навч. посіб. / О. М. Кікіб, К. В. Белоусов. – К. : Алерта, 2012. – 256 с.
4. Круш П. В. Основи підприємництва : навч. посіб. / П. В. Круш, В. І. Подвігіна. – К. : КНТ, 2009. – 64с.
5. Кучеренко В. Р. Основи бізнесу. Практичний курс (збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань): навч. посіб. / за заг. ред. В. Р.Кучеренко [В. Р.Кучеренко, Н. В. Добрава, Я. П. Квач, М. М. Осіпова. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 176 с.
6. Мельников А. М. Основи організації бізнесу : навч. посіб. / за заг. ред. А. М. Мельникова [А. М. Мельников, О. А. Коваленко, Н. Б. Пундяк] – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 200 с.

Інтернет ресурси: Державна служба статистики України: www.ukrstat.gov.ua

Міністерство фінансів України: www.minfin.gov.ua

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: www.me.gov.ua

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції роздатковий матеріал у викладача

Питання студентам для контролю знань

1. Суть та характеристика американської школи управління персоналом.
2. Який підхід до управління персоналом в японських компаніях?
3. Які напрямки розвитку відносин бізнесу із громадськістю?
4. Що закладено в основу формування основної та додаткової заробітної плати найманих робітників у бізнесі?
5. Які тенденції використовуються в галузі організації й оплати праці найманих працівників у бізнесі?
6. Які фактори враховуються при виборі системи заробітної плати працівників?
7. Які соціальні рівні потреб людини використовують у моральному стимулюванні праці у бізнесі?
8. Що таке «соціальний пакет» в оплаті праці?
9. Штрафи та стягнення в оплаті праці.
10. Найм на роботу: види, можливості.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись *Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх*

проведення по темі №5 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі №5

Тема № 6. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ІНФОРМАЦІЄЮ

(назва теми відповідно до РПНД)

Міжпредметні зв'язки дисципліна «Основи ведення сучасного бізнесу» базується на вивченні таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Основи права», які дають можливість сформулювати основи знань про підприємництво. Одночасно «Основи ведення сучасного бізнесу» є базою для глибокого вивчення таких дисциплін як «Фінанси», «Економіка підприємства», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва», «Інвестування», «Страховання», «Маркетинг», «Менеджмент», «Податкова система», «Митна справа» тощо.

Мета лекції узагальнення особливостей функціонування ринку інформації економічних інформаційних систем у бізнесі.

План лекції (навчальні питання):

1. Особливості інформації при прийнятті рішень у бізнесі.
2. Економічні інформаційні системи у бізнесі.
3. Вартість інформації та інформаційних продуктів.

Опорні поняття:

Банк економічної інформації, економічна інформаційна система, електронний офіс, інформаційна система, операційна система

Інформаційні джерела:

Законодавчі та нормативні акти: Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України.

Основна та допоміжна література:

1. Грехов А. М. Електронний бізнес (Е-комерція) : навч. посіб. / А. М. Грехов. – К. : Кондор, 2008. – 302 с.
2. Зайцева О. О., Болотинюк І. М. Електронний бізнес: навч. посіб. / За наук. ред. Н. В. Морзе. – Івано-Франківськ : «Лілея-НВ», 2015. – 264 с.
3. Економічне управління підприємством : навч. посіб. / за ред. Н. М. Євдокимової. – К. : КНЕУ, 2011. – 327 с.
4. Захарчин Г. М. Основи підприємництва : навч. посіб. / Г. М. Захарчин – К. : Знання, 2008. – 437 с.
5. Райз Е. Стартап без помилок. Посібник зі створення успішного бізнесу з нуля. / Ерік Райз. – К. : Віват, 2016. – 368 с.
6. Скібіцька Л. І. Менеджмент підприємницької діяльності. Книга 1. Організація бізнесу: навч. посібник / Л. І. Скібіцька, О. М. Скібіцький. – К. : Кондор, 2009. – 896 с.

Інтернет ресурси: Український союз промисловців та підприємців: www.uspp.ua

Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу: www.uaib.com.ua

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції роздатковий матеріал у викладача

Питання студентам для контролю знань

1. Якими видами інформації користується підприємець?
2. Які умови виникають при прийнятті рішень в бізнесі?
3. Що являє собою електронний офіс та які завдання він вирішує?
4. Що таке ринок інформації?
5. Що являють собою банки інформації?
6. Які основні елементи інформаційної системи?
7. Які функції економічних інформаційних систем?
8. Які принципи побудови економічних інформаційних систем?
9. Які виділяють рівні економічної інформації?
10. Які фактори визначають ціни на інформаційні послуги?

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись *Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі №6 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі №6*

Конспект лекції № 6

ТЕМА № 7. ОРГАНІЗАЦІЯ УКЛАДАННЯ КОМЕРЦІЙНИХ УГОД

(назва теми відповідно до РПНД)

Міжпредметні зв'язки дисципліна «Основи ведення сучасного бізнесу» базується на вивченні таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Основи права», які дають можливість сформувати основи знань про підприємництво. Одночасно «Основи ведення сучасного бізнесу» є базою для глибокого вивчення таких дисциплін як «Фінанси», «Економіка підприємства», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва», «Інвестування», «Страховання», «Маркетинг», «Менеджмент», «Податкова система», «Митна справа» тощо.

Мета лекції узагальнення особливостей організації укладання комерційних угод у бізнесі.

План лекції (навчальні питання):

1. Визначення та види комерційних угод у бізнесі
2. Організація ціноутворення при укладанні угод в бізнесі.
3. Зміст контракту купівлі-продажу.

Опорні поняття:

Агенти виробників, акредитивна форма розрахунків, відзивний акредитив, збутові агенти, інкасова форма розрахунків, комерційна угода, подільний акредитив, прямі угоди, підтверджений акредитив, торговці-комісіонери, угоди через посередника

Інформаційні джерела:

Законодавчі та нормативні акти: Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України.

Основна та допоміжна література:

1. Мирошніченко О. Базовий посібник з інтернаціоналізації бізнесу і виходу на ринки Європейського Союзу / О. Мирошніченко, 2014. – 180 с.
2. Войчак А. В. Маркетинговий менеджмент : Підручник / А. В. Войчак. – К. : КНЕУ, 2009. – 328 с.
3. Гой І. В. Підприємництво : навч. посіб. / І. В. Гой. – К. : ЦУЛ, 2013. – 368 с.
4. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства : навч. посіб. / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : ЦУЛ, 2012. – 304 с.
5. Гуменник В. І. Менеджмент організацій : навч. посіб. / В. І. Гуменник, Ю. С. Копчак, О. С. Кондур. – К. : Знання, 2012. – 503 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
6. Довгань Л. Є. Стратегічне управління : навч. посіб. / Л. Є. Довгань, Ю. В. Каракай, Л. П. Артеменко. – 2-ге вид. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.

Інтернет ресурси: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: www.me.gov.ua

Комітет з питань промислової політики та підприємництва: www.komprmpol.rada.gov.ua

Торгово-промислова палата України: www.ucci.org.ua

Український союз промисловців та підприємців: www.uspp.ua

Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу: www.uaib.com.ua.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції роздатковий матеріал у викладача

Питання студентам для контролю знань

1. Визначення та види комерційних угод.
2. Посередники при укладенні угод.
3. Етапи укладення угод.
4. Назвіть види договорів і угод. У чому їх відмінність?
5. Які аспекти підлягають економічному обґрунтуванню при складанні договору на постачання продукції (послуг)?
6. Яким чином формулювання предмету договору може впливати на економічний аспект взаємовідносин?
7. Як можна оговорити в договорі розмір платежу?
8. Назвіть відомі Вам форми оплати за продукцію (послуги)?
9. Назвіть переваги і недоліки попередньої оплати.
10. Охарактеризуйте акредитив.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись *Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі №7 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі №7*

ТЕМА № 8. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ

(назва теми відповідно до РПНД)

Міжпредметні зв'язки дисципліна «Основи ведення сучасного бізнесу» базується на вивченні таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Основи права», які дають можливість сформувати основи знань про підприємництво. Одночасно «Основи ведення сучасного бізнесу» є базою для глибокого вивчення таких дисциплін як «Фінанси», «Економіка підприємства», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва», «Інвестування», «Страховання», «Маркетинг», «Менеджмент», «Податкова система», «Митна справа» тощо.

Мета лекції ознайомлення з методами й способами захисту комерційної таємниці.

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття комерційної таємниці.
2. Критерії визнання інформації комерційною таємницею.
3. Організація захисту комерційної таємниці.

Опорні поняття:

Власник комерційної таємниці, комерційна таємниця, конфідент комерційної таємниці, критерії комерційної таємниці, режим комерційної таємниці

Інформаційні джерела:

Законодавчі та нормативні акти: Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України.

Основна та допоміжна література:

1. Бондарчук Ю. В. Безпека бізнесу : організаційно-правові основи : наук.-практ. посіб. / Ю. В. Бондарчук, А. В. Марущак. – К. : Скіф; КНТ, 2008. – 369с.
2. Бровкова О. Г. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. / О. Г. Бровкова. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 224 с.
3. Варналій З. С. Основи підприємництва : навч. посіб. 3 – те вид., випр. і доп. / З. С. Варналій. – К. : Знання, 2006. – 330 с.
4. Економічна та майнова безпека бізнесу: навч. посіб. / Б. М. Андрушків, Л. Я. Малюта. – Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2016. – 180 с.
5. Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства / Л. А. Швайка. – К. : Ліра-К, 2014. – 268 с.
6. Шпак Н. О. Економічна стабільність суб'єктів господарювання в умовах хаотичного розвитку національної економіки України : навч. посіб. / Н. О. Шпак, О. В. Пирог. – К. : Ліра-К, 2015. – 288 с.

Інтернет ресурси: Комітет з питань промислової політики та підприємництва:

www.komprompol.rada.gov.ua

Торгово-промислова палата України: www.ucci.org.ua

Український союз промисловців та підприємців: www.uspp.ua

Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу: www.uaib.com.ua.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції роздатковий матеріал у викладача

Питання студентам для контролю знань

1. Визначення комерційної таємниці та її ознаки.
2. Характеристика комерційної таємниці.
3. Критерії визнання інформації комерційною таємницею.
4. Система охорони комерційної таємниці.
5. Види комерційної таємниці.
6. Державне регулювання захисту комерційної таємниці.
7. Промислова розвідка та шпіднаж.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись *Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі №8 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі №8*

Конспект лекції № 7

ТЕМА № 9. СТРАХУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В БІЗНЕСІ

(назва теми відповідно до РПНД)

Міжпредметні зв'язки дисципліна «Основи ведення сучасного бізнесу» базується на вивченні таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Основи права», які дають можливість сформулювати основи знань про підприємництво. Одночасно «Основи ведення сучасного бізнесу» є базою для глибокого вивчення таких дисциплін як «Фінанси», «Економіка підприємства», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва», «Інвестування», «Страховання», «Маркетинг», «Менеджмент», «Податкова система», «Митна справа» тощо.

Мета лекції виявлення, ідентифікація та запобігання ризику та втратам від нього

План лекції (навчальні питання):

1. Визначення ризику у бізнесі.
2. Страховання від втрат у бізнесі. Страховання комерційних ризиків.
3. Керування ризиками у бізнесі.

Опорні поняття:

Біржові ризики, валютні ризики, внутрішні ризики, зовнішні ризики, ідентифікація ризику, комерційний ризик, підприємницький ризик, ризик-менеджмент, ризик у бізнесі, страховання ризику

Інформаційні джерела:

Законодавчі та нормативні акти: Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України.

Основна та допоміжна література:

1. Бондарчук Ю. В. Безпека бізнесу : організаційно-правові основи : наук.-практ. посіб. / Ю. В. Бондарчук, А. В. Марущак. – К. : Скіф; КНТ, 2008. – 369с.
2. Бровкова О. Г. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. / О. Г. Бровкова. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 224 с.
3. Варналій З. С. Основи підприємництва : навч. посіб. 3 – те вид., випр. і доп. / З. С. Варналій. – К. : Знання, 2006. – 330 с.
4. Економічна та майнова безпека бізнесу: навч. посіб. / Б. М. Андрушків, Л. Я. Малюта. – Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2016. – 180 с.
5. Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства / Л. А. Швайка. – К. : Ліра-К, 2014. – 268 с.
6. Шпак Н. О. Економічна стабільність суб'єктів господарювання в умовах хаотичного розвитку національної економіки України : навч. посіб. / Н. О. Шпак, О. В. Пирог. – К. : Ліра-К, 2015. – 288 с.

Інтернет ресурси: Державна служба статистики України: www.ukrstat.gov.ua

Міністерство фінансів України: www.minfin.gov.ua

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: www.me.gov.ua

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції роздатковий матеріал у викладача

Питання студентам для контролю знань

1. Характеристика підприємницьких ризиків.
2. Класифікація підприємницьких ризиків.
3. Страховання від перерв у роботі.
4. Страховання ризиків нової техніки та технології.
5. Страховання біржових ризиків.
6. Страховання валютних ризиків.
7. Страховання комерційних ризиків.
8. Ризик-менеджмент у бізнесі.
9. Ідентифікація та оцінка ризику.
10. Лімітування, уникання та запобігання ризику в бізнесі.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись *Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі №9 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі №9*

Конспект лекції № 8

ТЕМА № 10. ДІЛОВА ЕТИКА В БІЗНЕСІ

(назва теми відповідно до РПНД)

Міжпредметні зв'язки дисципліна «Основи ведення сучасного бізнесу» базується на вивченні таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Основи права», які дають можливість сформувати основи знань про підприємництво. Одночасно «Основи ведення сучасного бізнесу» є базою для глибокого вивчення таких дисциплін як «Фінанси», «Економіка підприємства», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва», «Інвестування», «Страховання», «Маркетинг», «Менеджмент», «Податкова система», «Митна справа» тощо.

Мета лекції ознайомлення з принципами ділової моралі та етики в дотриманні ділових зобов'язань

План лекції (навчальні питання):

1. Етика в дотриманні ділових зобов'язань.
2. Принципи ділової моралі.
3. Використання силового тиску в бізнесі.
4. Організація взаємовідносин із владою при веденні бізнесу.

Опорні поняття:

Бюрократизм, ділова етика, ділова мораль, корупція, силовий тиск в бізнесі, хабарництво

Інформаційні джерела:

Законодавчі та нормативні акти: Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України.

Основна та допоміжна література:

1. Основи підприємництва: теорія і практикум : навч. посіб. / В. Г. Воронкова, А. Г. Біліченко, О. В. Желябін, М. А. Ажажа. – Львів : Магнолія, 2009. – 454с.
2. Іванюта С. М. Підприємництво та бізнес-культура : навч. посібник. / С. М. Іванюта, В. Ф. Іванюта. – К. : Центр навч. літератури, 2007. – 288с.
3. Калина А. В. Державна політика розвитку підприємництва в Україні / А. В. Калина. – К. : Патерик, 2014. – 498 с.
4. Пілецька Л. С. Психологія бізнесу: довідково-методичний посіб. / Л. С. Пілецька – Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2007. – 150с.

Інтернет ресурси: Офіційний сайт Верховної Ради України: www.rada.gov.ua

Офіційний сайт Міжнародної асоціації бізнес інновацій: www.inbia.org

Сайти бізнес-новин: www.business.ua; www.business.vesti-ukr.com; www.business-journal.com.ua; www.ubr.ua; www.delo.ua.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції роздатковий матеріал у викладача

Питання студентам для контролю знань

1. Ділова етика в бізнесі та її характеристика.
2. Дотримання ділових обов'язків.
3. Використання силового тиску в бізнесі.
4. Взаємовідносини бізнесу і влади.
5. Бізнес-кодекси та їх характеристика.
6. Принципи ділової моралі.
7. Соціальна відповідальність бізнесу.
8. Державна підтримка ведення бізнесу.
9. Негативні тенденції ділового середовища.
10. Психологічні аспекти ведення бізнесу.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись *Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі №10 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі №10*